

Innehållsförteckning

		sida
	Bakgrund	4
	Metod	5
	Kärrtorps framväxt	6
	Karaktär	7
INVENTERING/ANALYS	1. Kärrtorpsplan	8
	2. Lågskärsvägen	12
	3. Busstorget/Kärrtorpsvägen	14
	4. Baksidan av Turteatern och Centrumhuset	16
	5 . Entréhörnet Söderarmsvägen/Kärrtorpsvägen	18
SAMMANFATTNING	Rumslighet, gränser och entréer	20
	Funktioner och aktiviteter	22
	Karaktär och identitet	23
	Vegetation och möblering	24
	Belysning	25
PROGRAMFÖRSLAG	Kärrtorpsplan i fokus - programformulering	26
	Programförslag	27
	Inspirationsbilder	28

L

LANDSKAPSLAGET AB
*Landskapsarkitektur
& Stadsbyggnad*

Bakgrund

UPPDRAGET

Landskapslaget AB har av Exploateringskontoret, Stockholms stad fått uppdraget att utföra en analys av Kärrtorpsplan och kringliggande gator och platser. Ett första steg innefattar inventering, analys och programskiss. I steg två utarbetas ett program för hur torget ska utformas. Programmet skall kunna användas vid medborgardialog.

VISION OCH MÅL

2004 startade Stockholms stad ett programarbete "Framtida Kärrtorp". Programmet innehöll förslag på ny bebyggelse och förslag på upprustning av den yttre miljön. Samtliga delområden/etapper i programmet förutom Kärrtorps centrum är idag färdigställda. Den sista etappen, Kärrtorps centrum är uppstartad och följande vision och mål är formulerade:

- Utveckla och stärka Kärrtorps kvalitéer
- Göra centrum långsiktigt bärkraftigt och utveckla det som attraktiv, levande mötesplats
- Skapa nya bostäder

TIDIGARE UTREDNINGAR

Olika typer av utredningar och studier över Kärrtorp och dess centrum har under de senaste åren tagits fram av Svenska Bostäder och Stockholms stad. Utredningarna har undersökt Kärrtorp utifrån olika aspekter, bland annat:

- Övergripande analys av hela stadsdelen gällande handel, bebyggelse, parkering, trafik och buller
- Handelsutredning för Kärrtorp centrum

UTGÅNGSPUNKT

Eftersom ovanstående aspekter redan är noggrannt belysta kommer detta program inte att behandla dem. Fokus kommer att ligga på de offentliga platserna i Kärrtorpsplan och kringliggande gaturum, på hur platser fungerar och uppfattas samt hur de skulle kunna utvecklas.

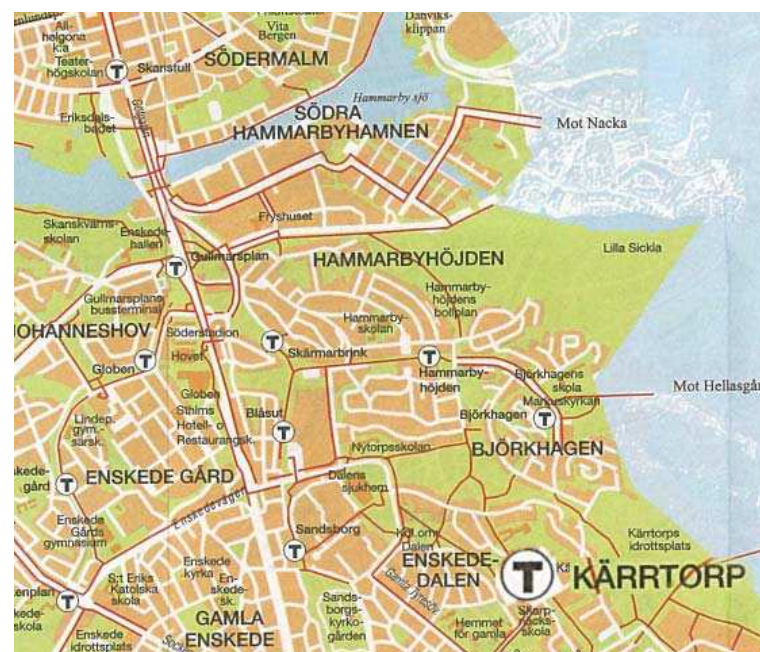
Föreslagen bebyggelse i östra delen av busstorget kommer att ha betydelse för centrum. Därför beaktas dess rumsliga inverkan i programskissen, som om byggnaden redan fanns.

Centrumhuset på Kärrtorpsplan

Mur och sittplatser mot Kärrtorpsplan. Busstorget i bakgrunden

Översiktskarta, Kärrtorp

Metod

FEM DELOMRÅDEN

Analysen inleds med inventering och nulägesbeskrivningar över Kärrtorps centrum. Inför inventeringen har centrum definierats som ett större område innehållande centrumfunktioner. Inventeringen har sedan skett uppdelat i fem delområden enligt kartan på denna sida. Områdena är:

1	Kärrtorpsplan
2	Lågskärsvägen
3	Busstorget/Kärrtorpsvägen
4	Baksidan av Turteatern och Centrumhuset
5	Entréhörnet Söderarmsvägen/Kärrtorpsvägen

FEM ASPEKTER

Varje område enligt ovan beskrivs utifrån fem aspekter:

- Rumslighet, gränser och entréer
- Funktioner och aktiviteter
- Karaktär och identitet
- Vegetation och möblering
- Belysning

Tillgänglighet beskrivs under “Funktioner och aktiviteter”

METODBESKRIVNING

Inventering har skett under en period på hösten genom ett antal platsbeök av flera personer och vid olika tider på dygnet. På varje plats har de fem olika aspekterna som beaktats genom att observera, diskutera och dokumentera. Dokumentationen har skett i text och foto och redovisas under delkapitlet *Inventering / analys*.

Platsbesöken har inte varit endast registrerande utan samtidigt har en diskussion förts om vad som är bra och mindre bra. Slutledningen av denna värdering redovisas i text.

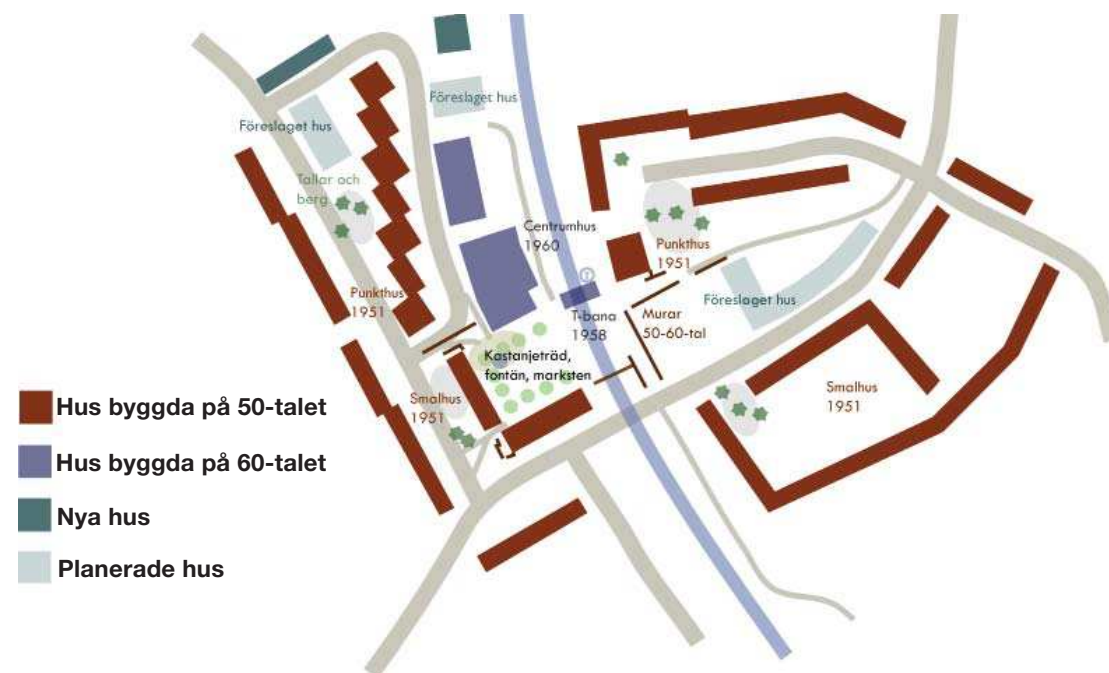
Analysen sammanfattas sedan utifrån de fem aspekterna. Detta har gjorts schematiskt, i kartform. Syftet är att tydliggöra samband, både rumsliga och funktionella. Det viktigaste som värderingen gett redovisas i några förenklade punkter.

Arbetet har därefter inriktats på det som är av betydelse för Kärrtorpsplan. En sammanfattning av analysen med fokus på torget görs i form av en karta och beskrivande text.

Denna ligger till grund för en programformulering där karta och text visar vad som behöver förbättras på torget.

Kärrtorps framväxt

KARAKTÄRER

KÄRRTORP VÄXER FRAM

1941 beslutades att tunnelbanan skulle byggas ut och förorter började växa fram längs med tunnelbanelinjen. Begreppet "grannskapsförort" utvecklades. Förorten skulle fungera som en självständig småstad. Grundläggande element var att det skulle vara goda kommunikationer till staden, hög boendestandard, kommersiell service, kultur och och närhet till rekreation.

Kärrtorp planlades för 8000 boende och den planen presenterades 1947. Det var Svenska Bostäder som uppförde bebyggelsen och Kärrtorp var deras pilotprojekt. De påbörjade byggandet 1948.

KÄRRTORPS CENTRUM

Trots att större delen av bebyggelsen var färdig 1951 dröjde det till slutet av 50-talet, då tunnelbanan togs i bruk, innan centrum fick sitt nuvarande utseende.

Kärrtorp centrum skulle ge service åt hela området längs med tunnelbanelinjen från Johanneshov till Bagarmossen. Centrum dimensionerades därför för 25 000 personer men det rådde delade meningar om befolkningsunderlaget var tillräckligt stort för det.

KÄRRTORP I FRAMTIDEN

Från 50-talet till nu har invånarantalet minskat på grund av en generell tendens till ökad boyta per person. Idag bor det drygt 4800 invånare i Kärrtorp och intresset för att bo i förorter från 50- och 60-talen har ökat. Människor söker sig till denna typ av småcentrum som ett alternativ till innerstadens urbana liv.

Kärrtorpsplan sent 50-tal alt tidigt 60-tal
Källa: "Längs linje 17" från Höghus Förlag 2008

Centrumhuset byggdes på 1960-talet.

Karaktär

TIDSTYPISK KARAKTÄR

50-talet präglades av en framtidstro, för vilken bygget av tunnelbanan är en stark symbol. Förorterna utmed tummelbanans linjer planerades med en ide om att avskilda bebyggesegrupper med begränsat invånarantal skulle ge hemkänsla och samhörighet. Karakteristiskt är låghusbebyggelse som formar sig kring gårdar, ofta med uppvuxen vegetation bevarad.

Centrum markeras med ett eller flera höghus. Kärrtorp, liksom de tidiga femtiotalsförorterna Årsta, Hökarängen och Bagarmossen byggdes innan standardiserade produktionsmetoder med färdiga byggnadselement började användas och innan parkeringsnormen ändrades så att parkeringsplatser tog stora ytor i anspråk.

Rummen mellan husen har en nätt skala och utformningen präglas av den så kallade stockholmsstil som bland andra Erik Glemme företrädde. Det gjordes påkostade granitarbeten i murar och beläggningar och med konstnärliga utsmyckningar. Man satsade stort på grönska, fontäner och på lekskulpturer i de nya stadsrummen.

KÄRRTORPSPLAN

I samband med att bebyggelsen växte fram i början av 50-talet uppstod Kärrtorpsplan som plats. Trappan mellan Lågskärsvägen och Kärrtorpsplan hade då en annan utformning. Sjävla torget var hårdgjort utmed fasaderna men mitten av torget var belagd med gräs.

Från mitten av 50-talet börjar arkitekt Erik Glemme att rita på en ny utformning för torget. En ritning som idag finns på Arkitekturmuseum har reviderats flera gånger från 1954-1964. Ritningen beskriver bland annat den runda dammen med naturstensbeläggningen runtom. Där syns även en ny utformning av trappan. Övriga delar av torget är hårdgjorda med vad som beskrivs som gångbaneplattor. Enligt samma ritning gjordes den sista revideringen 1964 vilket skulle innebära att torget byggs om ungefär då.

1994 byttes delar av beläggningen ut. På senare tid tillkom även den röda belysningsrampen på husfasaderna mot torget, Lågskärsvägen och Kärrtorpsvägen.

Kärrtorpsplan sent 50-tal alt tidigt 60-tal

Källa: www.stockholmskallan.se

Karakteristisk gatstensbeläggning ritad av Erik Glemme mellan 1954-1964 finns bevarad i ett hörn av Kärrtorpsplan.

1. Kärrtorpsplan

1. RUMSLIGHET, GRÄNSER OCH ENTRÉER

Kärrtorpsplan har en tydlig rumslighet där husen och träden utgör väggar. Väggarna är viktiga för hur torget används och upplevs. Fasaderna har en del helt stängda ytor som gör att de delarna av torget känns övergivna. Där det finns inbjudande skyltfönster med belysning får torget en mer levande och positiv karaktär.

Kärrtorpsplan är en helt offentlig zon eftersom det inte finns entréer till bostäder från torget. Muren som ramar in delar av torget skärmar av kontakten med intilliggande ytor och platser.

Österut utgör tunnelbanespårets brokonstruktion en rumslig gräns. Det bildas en gränzon under spåren som delar av torget. Muren och taket upp mot Lågskärsvägen skärmar av Kärrtorpsplan från de delar av centrum som är belägna där.

Tunnelbanan har en tydlig entré ut mot torget. Entrén från korsningen i sydväst är otydlig liksom entrén till baksidan av Turteatern.

Tydlig rumslighet på Kärrtorpsplan

JÄMFÖRELSE MED ANDRA TORG

Kärrtorpsplan har en tydlig rumslig begränsning men centrum består av ett större område. En viktig fråga i analysen är frågan om centrum och torgets begränsning. Är torget betjänt av att upplevas större eller ska torgytan koncentreras?

Hur "levade" ett torg upplevs vara har att göra med förhållandet mellan dess storlek och dess innehåll. Att jämföra med andra torg är intressant, även om det alltid är ett komplex sammansättning av förhållanden som gör en plats befolkad. Storleksjämförelsen här intill säger inget om torgets samband i staden, endast dess area.

Man kan göra jämförelser med liknande centrumbildningar i ytterstaden. Vilka förutsättningar gör att de är mer levande än Kärrtorp? I flera välfungerande centrum är cetrumfunktionerna mer direkt kopplade till omgivande gator. I exempelvis Hökarängen finns möjlighet att angöra utmed en gata som innehåller centrala funktioner och löper parallellt med en bilfri centrumgata. Det finns en sekvens av tillgängliga vägar till centrum. Aspuddens centrum har en genomfartsgata som rymmer många trafikslag och är samtidigt utformad för gående.

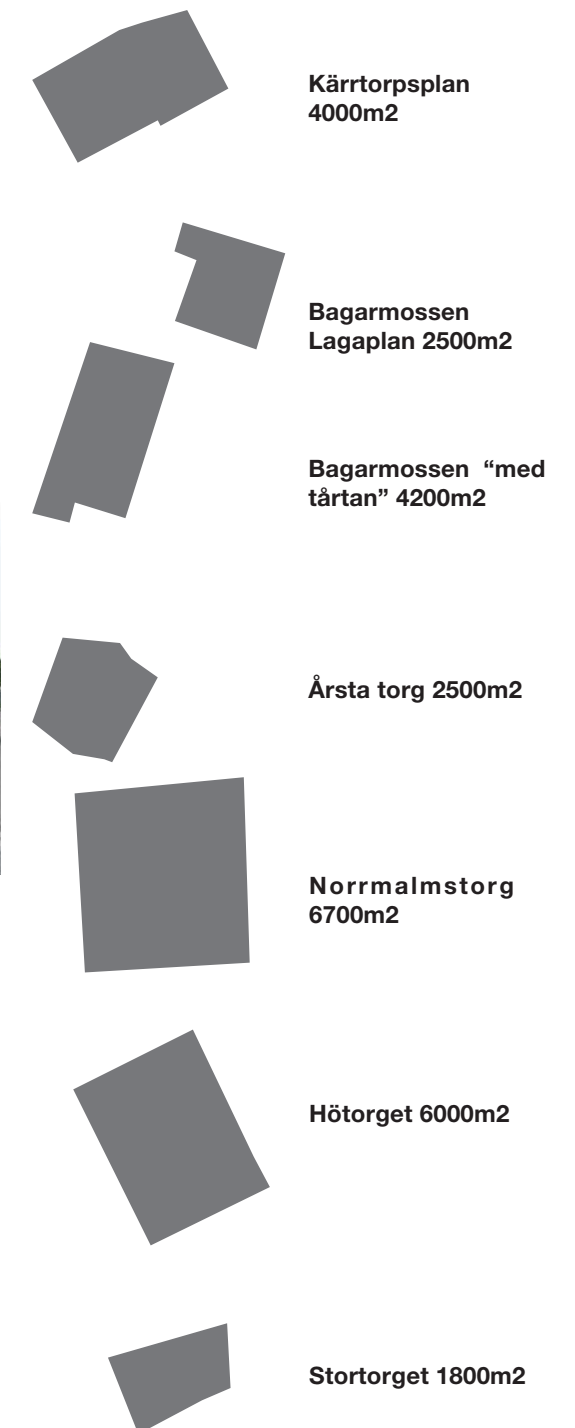
Hökarängens centrum har nära anknytning till omgivningen.

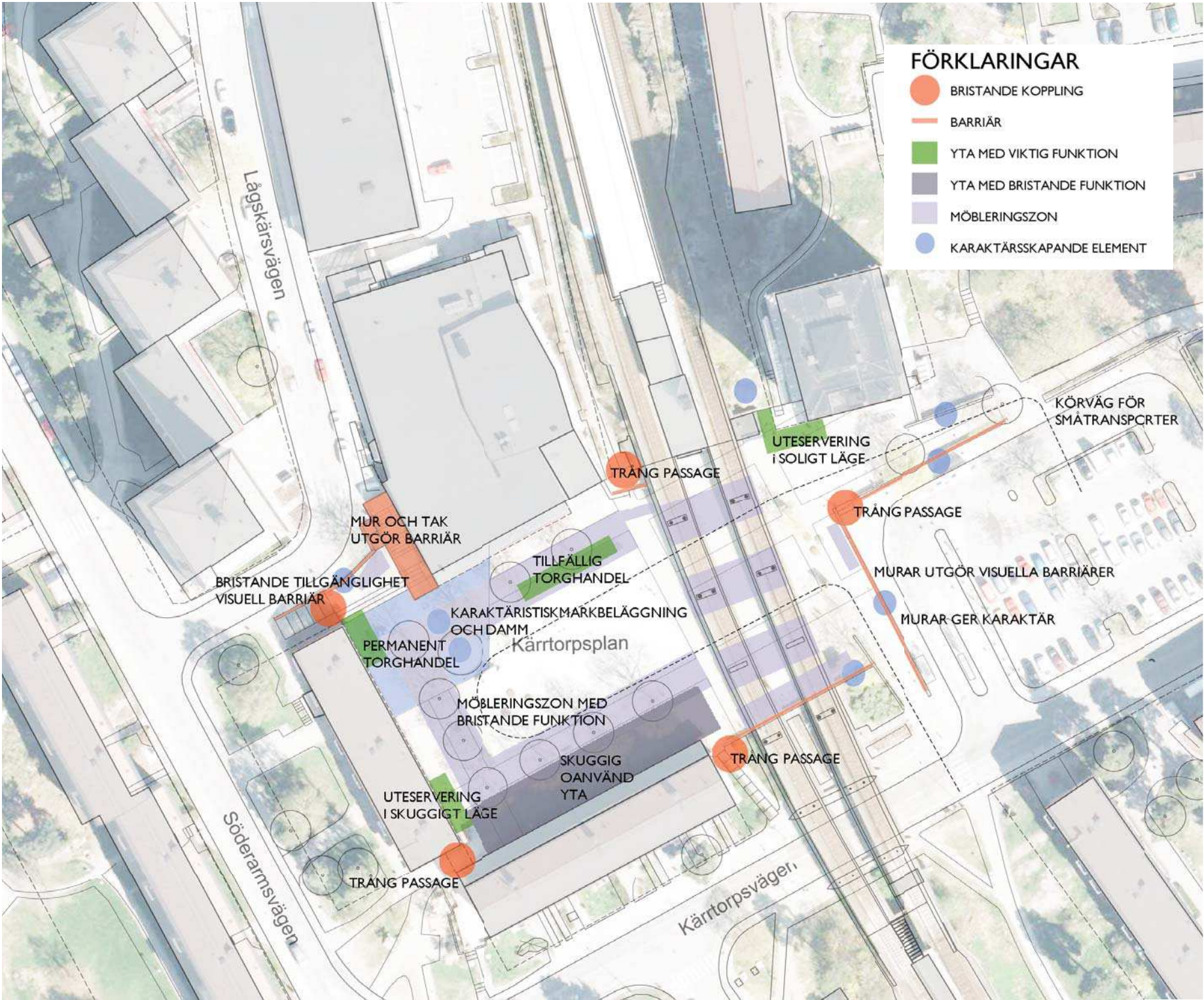

Central gata genom Aspudden med bussangöring.

Hästkastanjerna skänker grönska och skugga

2. FUNKTIONER OCH AKTIVITETER

Människor rör sig i alla riktningar över torget. Många är på väg till och från tunnelbanan som är en viktig nod. Torget omgärdas av butiker och det finns många målpunkter i området. På sommarhalvåret har caféet en uteservering.

Enstaka fordon kör in på torget för leverans av varor till butiker, vilket kan vara en konflikt. Området under tunnelbanebron fungerar som cykelparkering.

Ett torg av de här typen skulle kunna vara en plats där människor i alla åldrar träffas och stannar upp. Men få uppehåller sig här. Det finns möblering i en zon kring torget. Sofforna under träden är inte så välanvända vilket kan bero på att människor passerar bakom ryggen på de som sitter, vilket känns otryggt. Variation saknas av platser att uppehålla sig vid.

Kundvagnsstället utanför Ica används av främst ungdomar som ställe att hänga på. Det finns ingenting att göra för barn.

Tillgängligheten till butiker och till omgivningen är inte konsekvent anordnad. Ett antal tillägg har gjorts för att förbättra situationen men många lösningar förefaller tillfälliga. Tillgängligheten mellan torget och Lågsjärsvägen är mycket dålig. Den stora höjdskillnaden gör det svårlöst. Ett antal ledstråk går över det öppna torget.

3. KARAKTÅR OCH IDENTITET

Torget är småskaligt och har en till viss del bevarad 50-talskaraktär.

Markbeläggningen över hela torget består av ett lappverk av olika material. Ett stycke av naturstensbeläggning enligt Erik Glemmes originalritning finns bevarad i det nordvästra hörnet.

En röd ljusramp i neon på fasaderna binder samman och skapar identitet.

Granitmurarna är karaktärsskapande och skärmar av. Murarna förekommer i några olika modeller. Nya granitmurar har ett annat uttryck än de ursprungliga. Tunnelbanebron är ett starkt identitetsskapande element men tåget tillför även störande buller.

Cykelparkeringen är synlig, särskilt vid entrén till tunnelbanan vilket är positivt då det främjar karaktären av gång- och cykelsamhälle.

Vy från Kärrtorpsplan upp mot Lågsjärsvägen

Kundvagnsräcket används som hängyta

4. VEGETATION OCH MÖBLERING

Hästkastanjerna står i en tydlig och enhetlig formation och ger skugga åt torget. Deras storlek och formella placering kring torget ger en ganska tung karaktär som inte är optimal. Enstaka träd är i dåligt skick.

Möbleringen på Kärrtorpsplan är splittrad och placeringen i viss mån ogenomtänkt. Människor använder till exempel räcken som sittplatser vilket tyder på att möblerna som finns är av fel sort eller på fel platser.

Behovet av att skylta vid tunnelbanan är extra starkt för butiker på Långskärsvägen. Skyltar ser olika ut och sk gatupratere gör att det ser stökigt ut just där man kommer ur tunnelbaneentrén. Cykelparkeringen är välanvänd och trots att ställen är funktionella ger uppställningen ett rörigt intryck.

Grönt och bländande ljus under skärmtaket

Bländande belysning på torget. Den röda belysningsrampen bryts upp av ljusstarka skyltar.

5. BELYSNING

Belysningen är splittrad med omaka ljuskällor. De flesta ljuskällor finns på ca tre meters höjd och intrycket blir därför onyanserat. Ljussättningen framhäver inte torgets fördelar och är ofta bländande. Den röda belysningsrampen är ett positivt inslag men den enhetliga linjen bryts upp av ljusstarka skyltar på fasaden.

Belysningen under skärmtaket över trappan är bländande i en grön färg och ger en industriell karaktär.

Att belysa träd är stämningshöjande och det finns trädbelysningar som för tillfället inte är i drift.

2. Lågskärsvägen

1. RUMSLIGHET, GRÄNSER OCH ENTRÉER

Entrén från Söderarmsvägen är dimensionerad för lastbilar och inte anpassad för gående. Anslutningsgatorna till baksidan av Turteatern är utformade så att det svårt att veta om de är till för lastbilar eller gående. Entrén mot Kärrtorpsplan är svårtillgänglig och dold.

Rummet definieras av två tydliga, långsgående väggar. En sekvens av mindre, kvadratiske platser ligger på vägens västra sida, utan direkt kontakt med centrum. Platserna har potential att bli använda men används idag för placering av sopbehållare mm. Utformningen med kantsten utmed bilvägen splittrar rummet.

Framför Konsum är trottoaren bred och det är gott om utrymme. Rampen och trappan till Konsum bryter av rummet.

Gatuutformning där gångtrafik fått begränsat utrymme.

Lågskärsvägen sedd från söder

2. FUNKTIONER OCH AKTIVITETER

Människor använder gatan på bilarnas villkor. Det är svårt att korsa den annat än vid övergångsstället även om det är en liten gata. Elever från Kärrtorps gymnasium befolkar gångbanan på väg till och från tunnelbanan.

Höga kantstenar gör att tillgängligheten är dålig. Entrén till Konsum är tillgänglig men inte entrén till Turteatern. Närbussen har en hållplats här och leverans av varor sker utmed gatan i mindre skala.

Här finns flera målpunkter på båda sidor om gatan som apotek, bank, restauranger, Konsum och Turteatern. Det gör att många fotgängare rör sig kors och tvärs över gatan. Det är lätt att stanna till med bil.

Det finns inte många platser att uppehålla sig vid. Vid muren mot Kärrtorpsplan står en soffa vänd mot norr. Den ser inte särskilt välanvänd ut.

Turteaterns karakteristiska entré mot Lågskärsvägen

3. KARAKTÄR OCH IDENTITET

Rummet har en småskalig och öppen karaktär med verksamheter i bottenvåningarna. Gatan är utformad utifrån de stora fordonstransporternas villkor, med breda svängradier. Den röda ljusrampen skapar identitet, liksom muren mot torget av samma typ som återfinns i hela centrum.

Turteatern är en tidstypisk byggnad. De olika teatrarna som finns i området har många besökare från andra delar av Stockholm. Succéerna på dessa har satt Kärrtorp på kulturkartan.

4. VEGETATION OCH MÖBLERING

En alm på platsen som vetter ned mot torget har vuxit sig för stor för rummet och skymmer kontakten med torget. Växtligheten kring Konsumentrén täpper till kontakten ytterligare.

På gatans västra sida finns två stora friska lönnar och de bidrar positivt till gatubilden.

På Lågsjärsvägen finns inte så mycket möbler. Det lilla som finns ger ett slitet intryck både vad gäller utformning och placering. Vid trappan har postlådor och en sandlåda placerats framträdande så att de ger ett stökigt intryck.

5. BELYSNING

På Lågsjärsvägen är allmänbelysningen storskalig och inte anpassad till platsen. Belysningsarmaturerna är höga och det finns få ljuskällor på en lägre höjd.

Den röda belysningsrampen löper utmed gatan och är ett positivt inslag.

Vare sig murar, fasader eller träd är belysta vilket påverkar rumsuppfattningen kvällstid.

Olika möbetyper

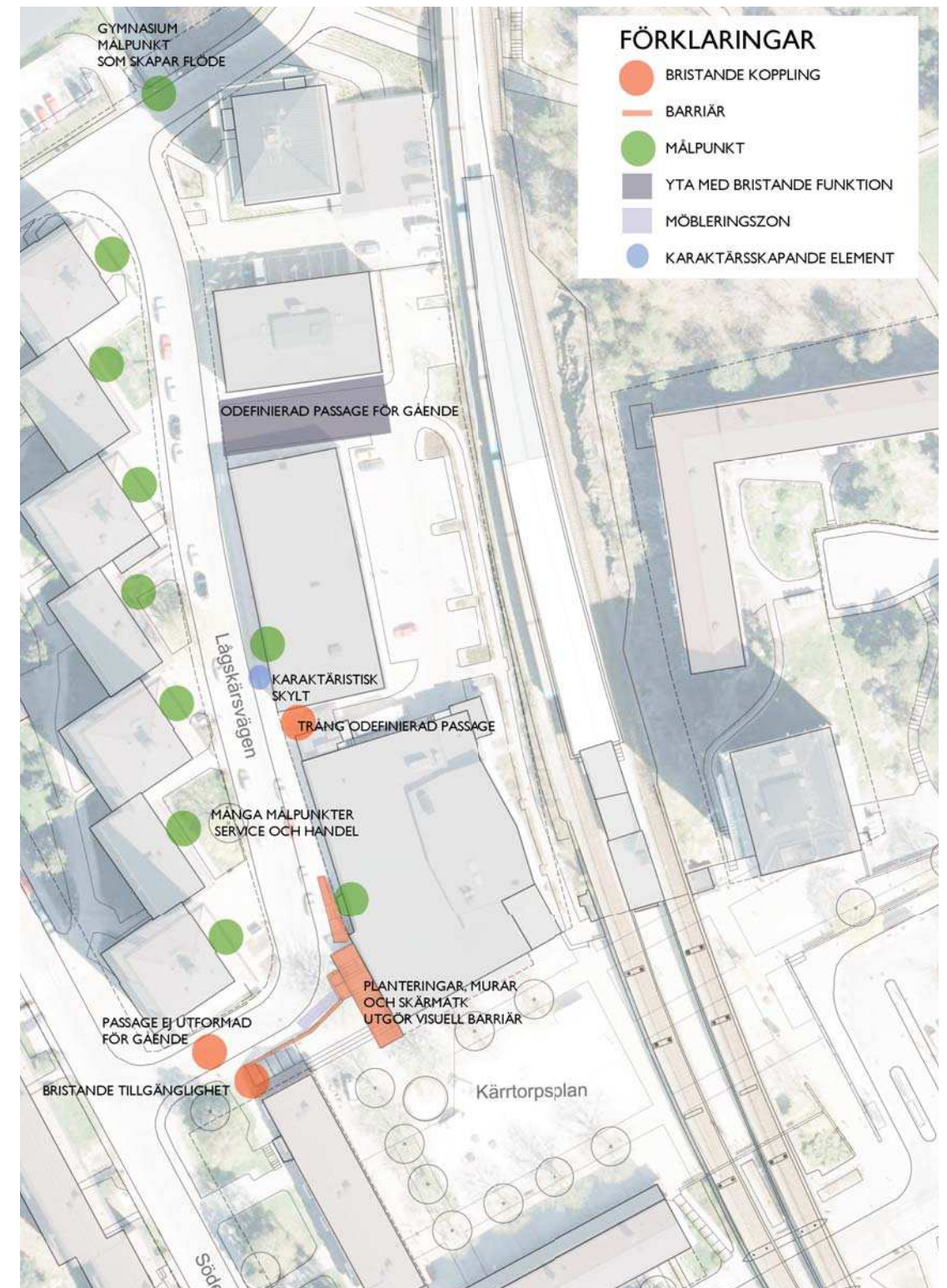
Lågsjärsvägen med höga belysningsstolpar och den röda belysningsrampen

Turteaterns fasad är mörk

Sittplats vid muren mot Kärrtorpsplan.

3. Busstorget/Kärrtorpsvägen- Inventering och analys

1. RUMSLIGHET, GRÄNSER OCH ENTRÉER

Busstorget är en öppen yta med tydliga väggar av hus och murar. En hög mur mot Kärrtorpsplan stör den visuella och funktionella kontakten mellan dessa två platser. Det finns bara två entréer och de är otydligt annonserade och trånga. Busstorget har inte något sammanhängande golv, då ytan är uppstyckad av refuger, kanter och parkeringslinjer.

Mot busstorget framträder bitvis det omgivande naturlandskapet på ett tydligt sätt.

Karaktäristiska berghällar, tallar, och naturmark

Tillgänglighetsanpassningen är inte enhetlig.

2. FUNKTIONER OCH AKTIVITETER

Korsningen ut mot Kärrtorpsvägen är en viktig nod där bilar, bussar, gående och cyklar möts. Gångvägen mot idrottsplatsen är otydligt annonserad. Den används även för fordonstransporter till torget och korsas vid sophämtning.

Det är inte tillgängligt utanför höghuset. Några små förbättringar är gjorda men det finns ingen helhetslösning.

Den viktigaste aktiviteten är busstrafik och parkering samt rörelser till torget och affärer på Lågskärsvägen. Bussen kan lätt ta sig fram utan hinder. Gående och cyklister anpassar sig efter tyngre trafikslag.

Dålig kontakt med Kärrtorpsplan

Busstrafiken dominerar över övriga funktioner

3. KARAKTÅR OCH IDENTITET

En för 50-talsförorten klassisk landskapsbild målas upp från busstorget. Element som tunnelbanebron, granitmurar, berghällar med tallar mot bostadsgårdar ligger alla inom blickfånget.

4. VEGETATION OCH MÖBLERING

Den vegetation som finns på busstorget är ett antal lönnar i dåligt skick.

Räckena har inte någon enhetlig utformning. Det finns en informationsskylt som inte är ändamålsenlig och som inte passar in på platsen.

Busstorget omgärdas av murar

Kärrtorpsvägen med karaktäristisk natur och bostadshus.

5. BELYSNING

Busstorget har en onyanserad allmänbelysning som inte lyfter fram det som är positivt. Bortsett från den röda belysningsrampen på fasaderna mot Kärrtorpsvägen är inget av busstorgets väggar belysta. Murarna är mörka. Det finns flera karaktärsfulla träd i blickfånget men ingen av dessa är belysta.

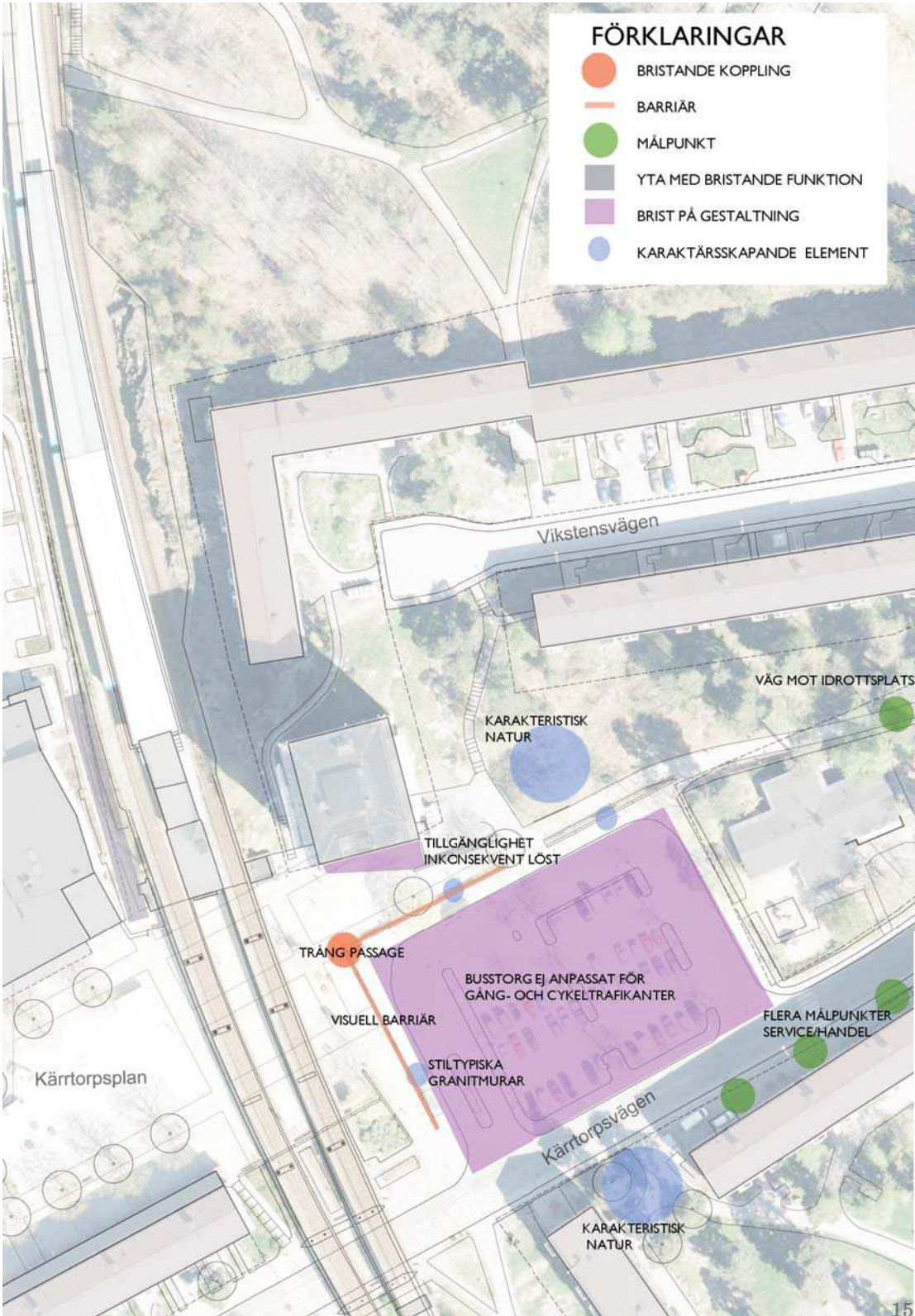
Kärrtorpsvägen har en storskalig vägbelysning. På lägre nivå finns den röda belysningsrampen som förbättrar situationen något även om det mest är en effektbelysning.

Kärrtorpsvägen med höga belysningsstolpar och den röda belysningsrampen

Busstorget har onyanserad belysning

4. Baksidan av Turteatern och centrumhuset- Inventering och analys

1. RUMSLIGHET, GRÄNSER OCH ENTRÉER

Baksidan avgränsas av huskroppar och tunnelbanespåret. Mot spåret finns mycket vegetation som ytterligare förstärker rummet. Ett tydligt definierat, men trångt gångstråk har anlagts utmed spåret. Detta tillägg upplevs inte som förankrat i rummet.

Gångvägens anslutning med två trappsteg till torget upplevs provisorisk. Norrut tar vägen abrupt slut i ett staket.

Gångstråk utmed spåret leder rakt mot avstängning.

2. FUNKTIONER OCH AKTIVITETER

Här finns bilparkering och lastkajer. En gångväg går från Kärrtorpsplan mot gymnasiet. Den slutar tvärt och den sista biten fram till Lågskärsvägen skall gående korsa över parkeringen.

Lastning/lossning av varor och parkering är de primära aktiviteterna som platsen anordnats för. Då platsen även används som passage för många skolelever m fl, uppstår trafiksäkerhetsproblem.

3. KARAKTÄR OCH IDENTITET

Platsens karaktär av bortglömd baksida är det första man möts av när man kliver av tunnelbanan i Kärrtorp. Platsen har ingen egen identitet utan domineras av dess funktion som lastgata.

4. VEGETATION OCH MÖBLERING

Kring gångvägen mot torget finns mycket vegetation. Det är en blandning av buskar, klätterväxter och små träd. På parkeringsplatsen står det några mindre rönnar i dåligt skick.

Längs med gångvägen finns enstaka soffor. De är omgärdade av täta buskage och kan upplevas som otrygga uppehållsplatser.

Inlastning till livsmedelsbutiker sker på baksidan av centrumhuset

Entré från Lågskärsvägen

Gångvägen från Kärrtorpsplan

Last- och parkeringsfunktionerna har styrt utformningen

5. BELYSNING

Ytan bakom Turteatern är mycket påverkad av den starka belysningen från perrongen. Belysningen är bländande men platsen hade varit mörk och mer otrygg om det inte hade varit för perrongen.

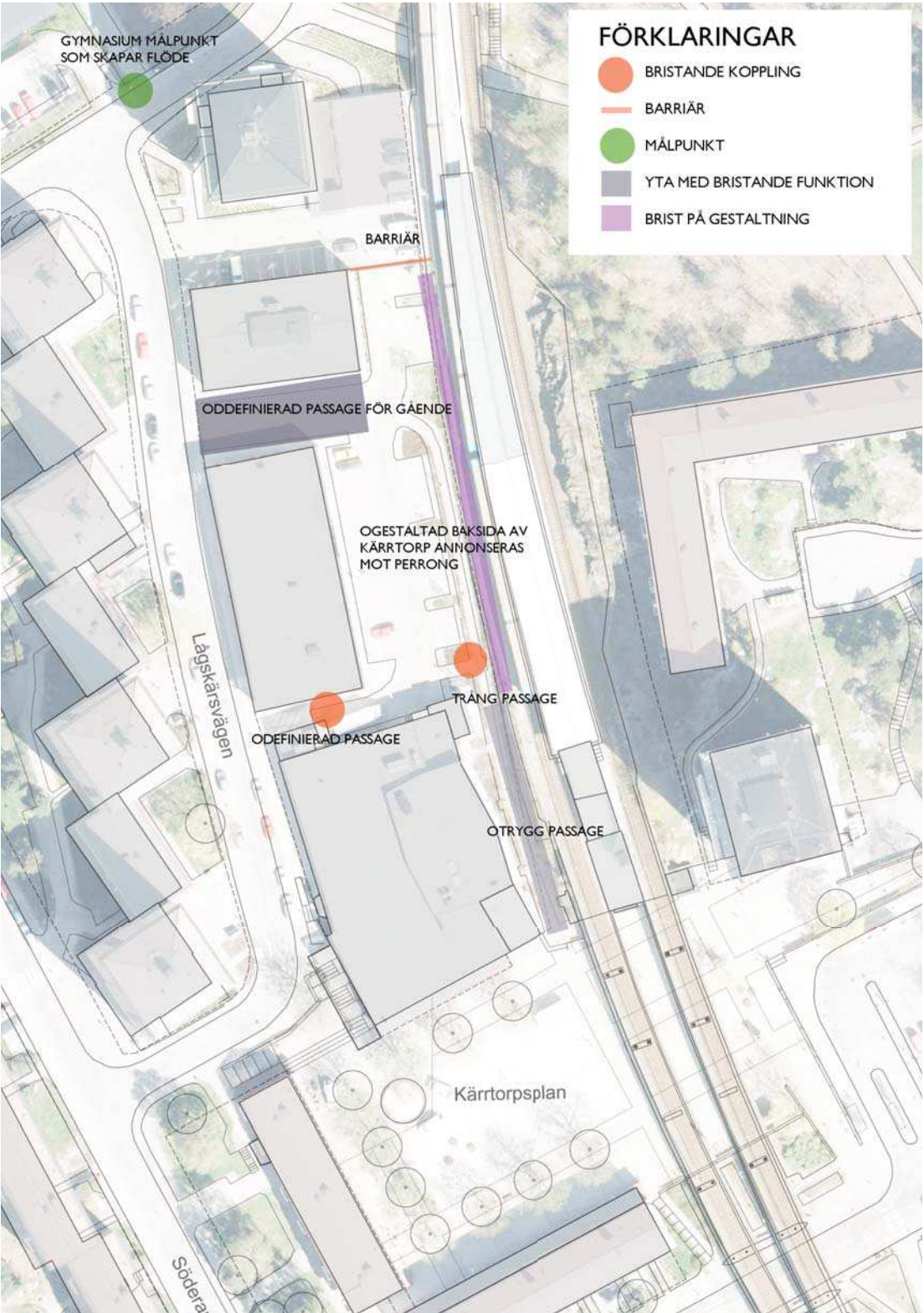
Vegetationen utmed gångvägen är inte belyst och kan därför bidra till otrygghet när det är mörkt.

Den starka belysningen från perrongen bländar

Gångstråket har belysning men övervuxen vegetation vilket bidrar till känslan av otrygg passage.

5. Entréhörnet Söderarmsvägen/Kärrtorpsvägen

1. RUMSLIGHET, GRÄNSER OCH ENTRÉER

Entréhörnet in till Kärrtorpsplan markeras av hus i nordost och korsningen mot syd och sydväst. Vägkorsningen är överdimensionerad.

Det finns mycket förgårdsmark som känns halvprivat. Det är en otydlig zonering gällande vad som är privat och offentlig mark. Både entréhörnet och gatorna uppfattas som tydliga baksidor. Entrén till torget är otydlig.

Höga träd skapar rumslighet.

2. FUNKTIONER OCH AKTIVITETER

En diagonal går från övergångsstället bort mot tunnelbanan. Det är ett viktigt gång- och cykelstråk. Trots det är entrén till torget otydlig.

Det finns sittmöjligheter. Gångvägen in till torget är ganska brant. Varuinlastning till blomsteraffären sker här.

Utmed Kärrtorpsvägen finns entréer till flerbostadshus. Bil- och busstrafiken är påtaglig.

Ytor utmed husen är förgårdsmark för de boende och det finns därför funktioner som sophus, piskställning osv.

3. KARAKTÅR OCH IDENTITET

Karaktären på den här platsen är rörig. Det är en kal, utarmad plats som i vissa delar är plottrig.

Det finns ingen privat zon närmast bostadshusen beroende på att området delas av mer eller mindre halvvoffentliga verksamheter, t.ex inlastning till affärer.

Olika typer av sophus och matpiskställning

Entrén till torget är dold.

4. VEGETATION OCH MÖBLERING

Det står flera höga tallar och även ett antal fina björkar på platsen. Utmed muren invid entrén till torget finns en buskplantering och några körsbärsträd.

I området samsas sophus, mattpiskställning, sopkorgar, cykelställ och soffor på samma yta. Det ger ett rörigt intryck.

5. BELYSNING

Entréhörnet är väldigt mörkt eftersom det enbart finns en belysningsstolpe. Det viktiga diagonala gångstråket över platsen är helt obelyst.

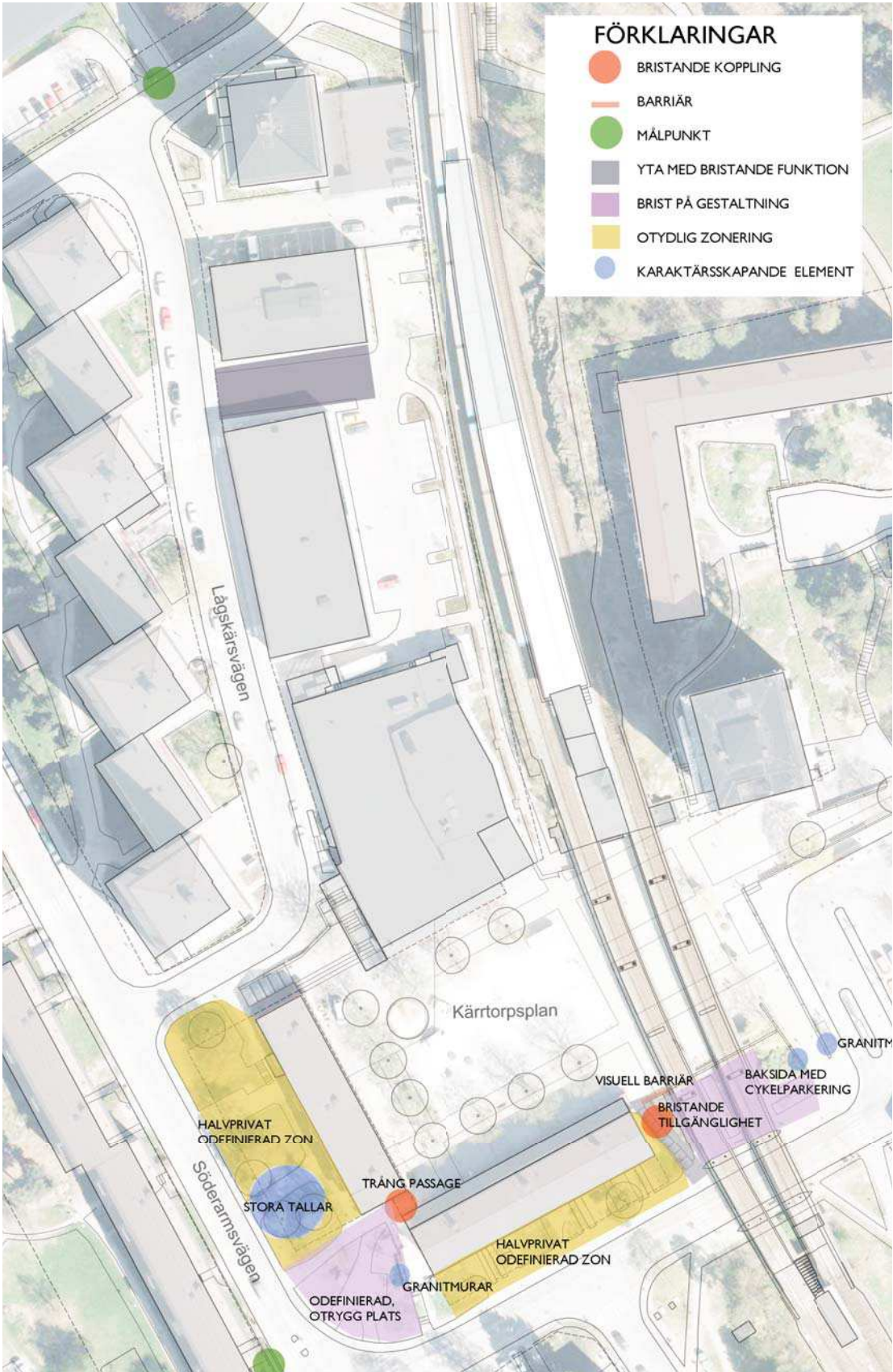
Den röda belysningsrampen är positiv och lyfter platsen något. Ytorna framför bostadshusen har dålig belysning.

Det diagonala gångstråket är mycket mörkt

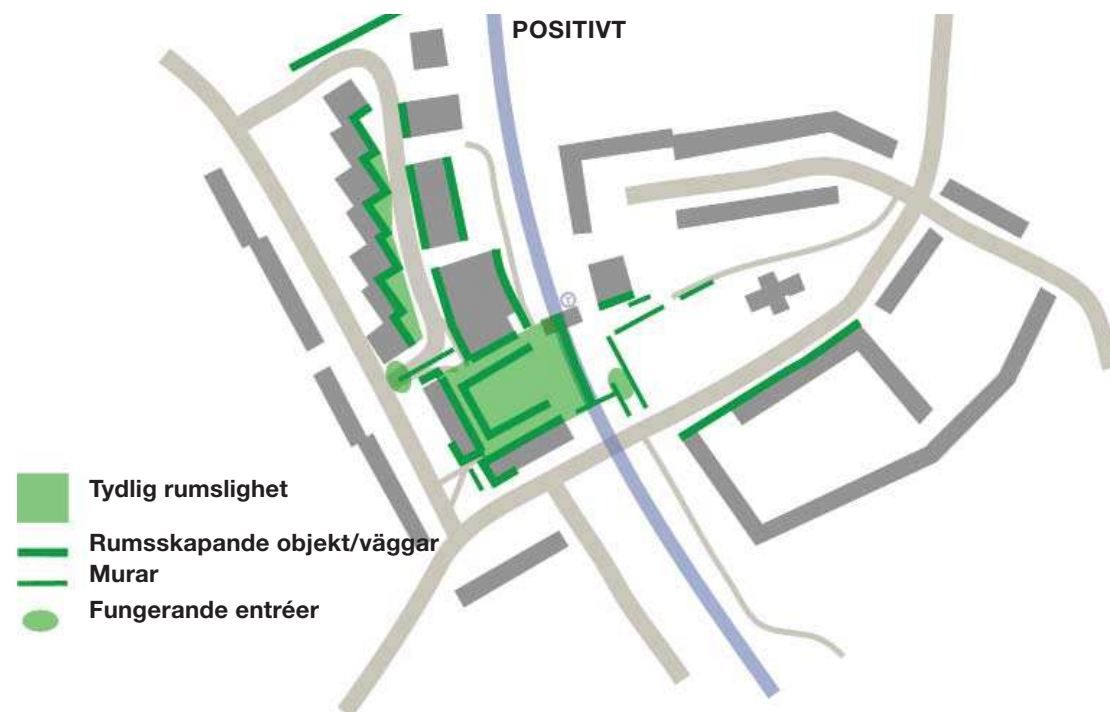

Entré in till Kärrtorpsplan som är otydlig.

Rumslighet, gränser och entréer

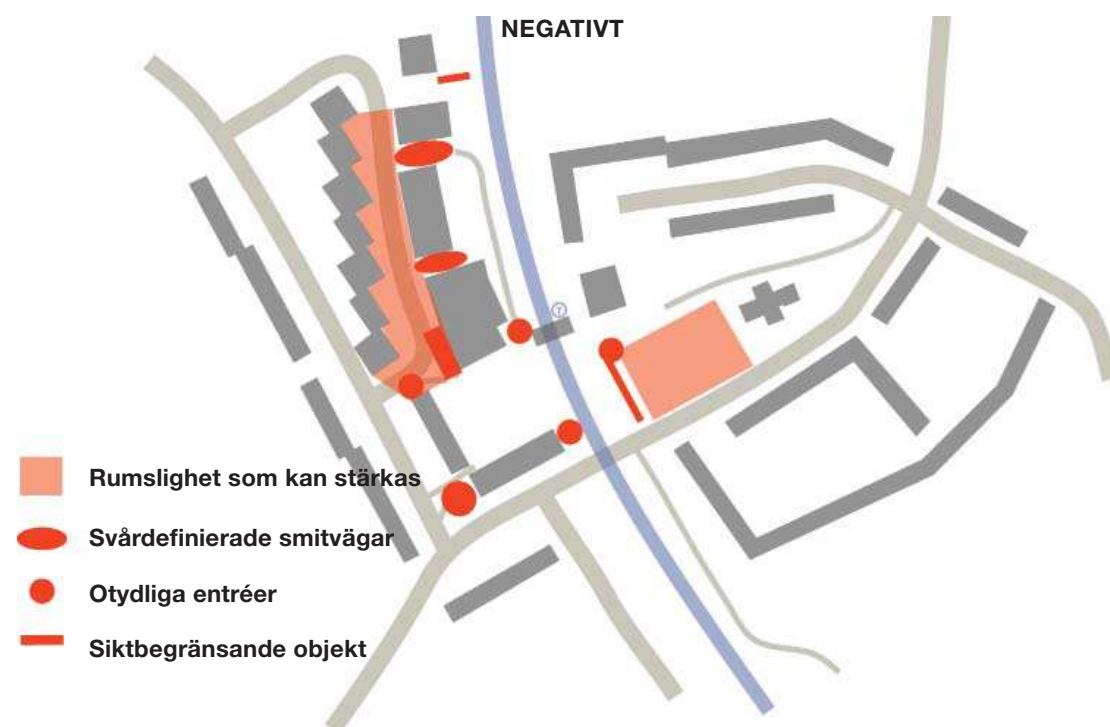
Sammanfattning

+

- Småskalig rumslighet mellan husen
- Central entré till tunnelbanan bildar nod
- Torget är en öppen plats

Husens placering tillsammans med träd, murar och tunnelbanebron skapar rum med en tilltalande skala. Tunnelbanans entré ligger centralt. Torget är en öppen plats och man kan röra sig i alla riktningar.

-

- Dålig koppling mellan olika rum
- Otydliga entréer
- Murar och skärmtak begränsar sikt

Kopplingen mellan olika rum är dålig och det är trångt om utrymme. Det största problemet är nivåskillnaderna mellan Kärrtorpsplan, Lågsjärsvägen och busstorget. Entréer är otydliga vilket delvis beror på att torget omgärdas av halvprivata zoner.

Gatunätet kring centrum är inte anpassat för gång- och cykeltrafik in till torget. Området under tunnelbanebron utgör en otydlig gränsszon mellan två visuellt separerade torg.

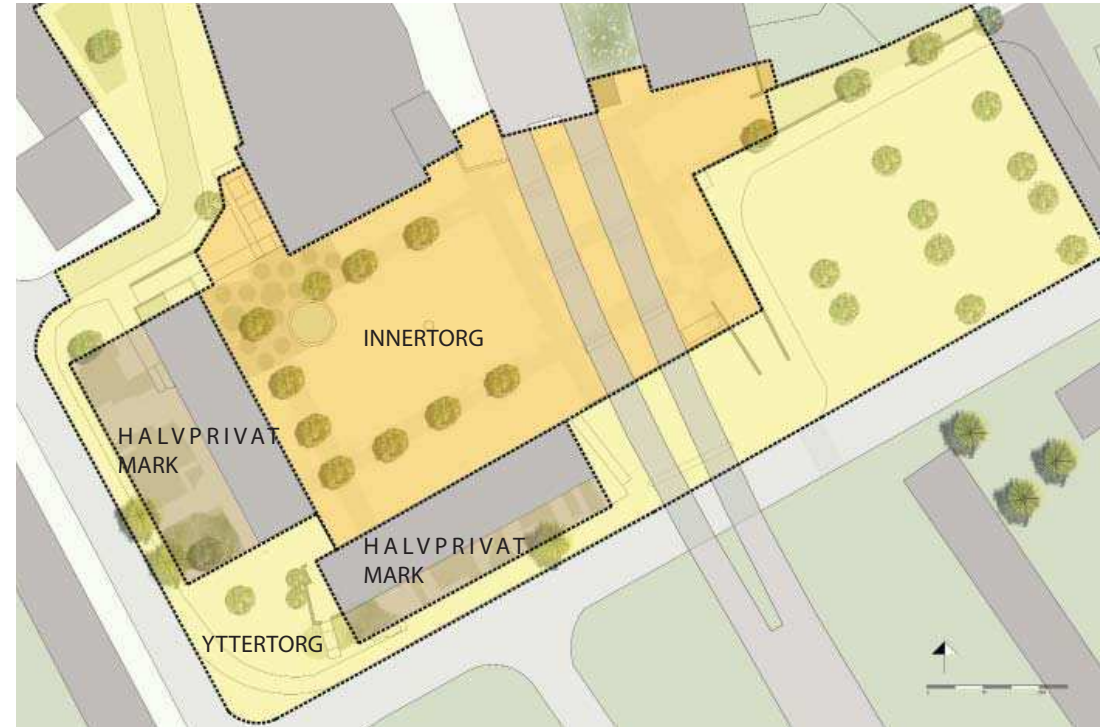

Södra delen av Kärrtorpsplan ligger ofta i skugga

Exempel på torg med lekfull ljussättning.

KÄRRTORPSPLANS RUMSLIGA GRÄNSER

I analysen har vi försökt att definiera gränserna för torget och för centum. Kärrtorpsplan har befunnits vara ett innertorg som påverkas starkt av sitt samband, sitt yttertorg. Där emellan finns otydliga halvprivata och privata zoner. Att bearbeta yttertorget och definiera rummen är ett sätt att stärka innertorget.

INNERTORG

Kärrtorpsplan bildar ett innertorg med tydliga gränser. Det är en skyddad plats från väder och trafik och skulle kunna fungera som kärrtorpsbornas vardagsrum. Utmaningen är att få människor att stanna upp på torget och vistas där. Tomma, outnyttjade ytor behöver programmeras med innehåll, sittplatser och stämningsskapande ljussättning.

HALVPRIVAT MARK

Den otydliga gränsdragningen mellan privata/halpprivata och offentliga ytor i den här typen av bebyggesle är negativ både ur de boendes perspektiv och från allmänhetens. Det finns många exempel på hur en tydligare gränsgragning kring den privata förgårdszonen också ger en mer trivsamt offentlig miljö.

YTTERTORG

Kärrtorpsplan och omgivande gator behöver kopplas ihop både visuellt och funktionellt. Visuellt kan man arbeta med sammanhållande markmaterial, ta bort murar som skymmer sikt och bearbeta tillgängligheten i mötet mellan rummen.

Förgårdsmarken flyter samman med gångbanan.

Exempel från Östberga på prydlig, avgränsad förgård

Gatorna kring Kärrtorpsplan hålls inte ihop gestaltningsmässigt.

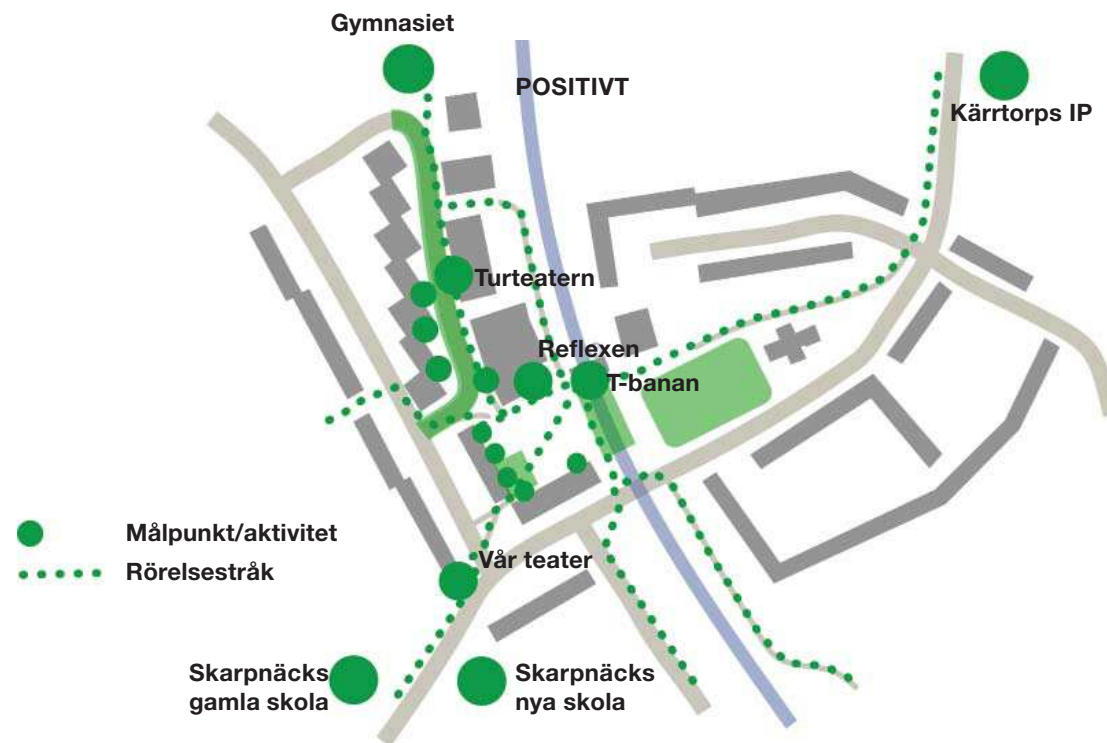
Exempel på sammanhållande markbeläggning

Exempel på hur ytter- och innertorg kan sammanlänkas

Funktioner och aktiviteter

Sammanfattning

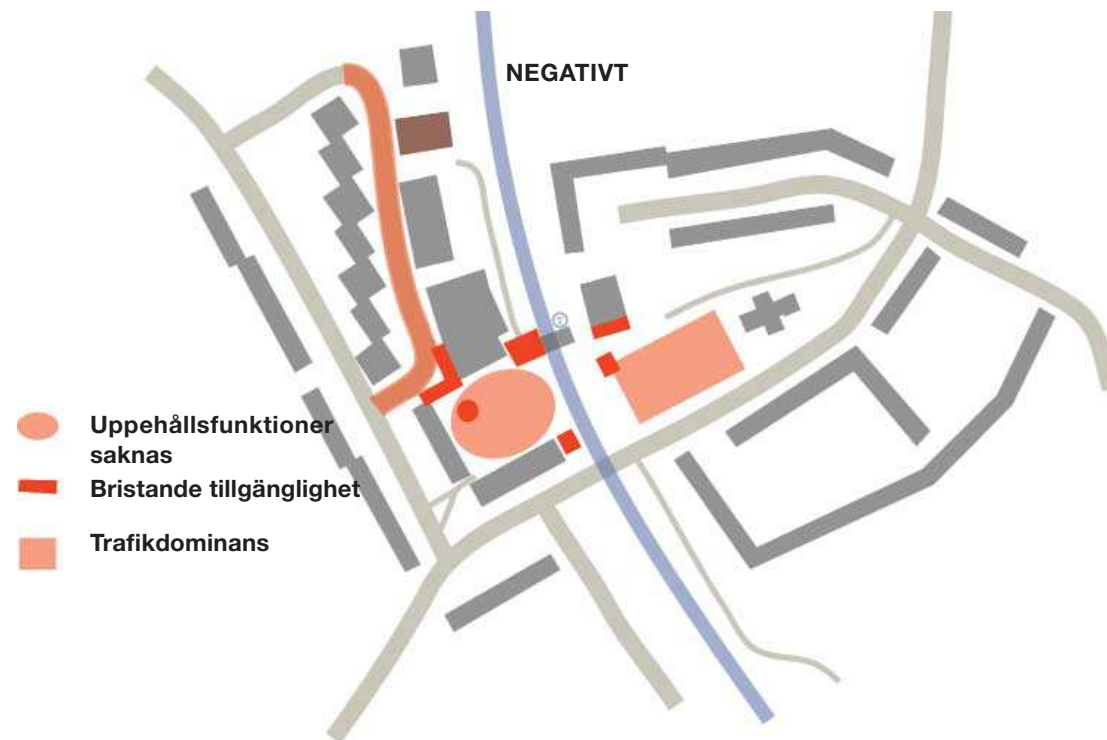

+

- Tunnelbaneentrén knutpunkt
- Många målpunkter i alla riktningar

Det finns gott om målpunkter i omgivningen och tunnelbaneentréns läge bidrar till ett flöde av människor på torget.

Goda angöringsmöjligheter med bil och närbuss utmed Lågsjärsvägen är positivt för handel och andra verksamheter där. Flera restauranger har uteservering och det finns torghandel vilket gör att man vistas på torget.

-

- Brist på uppehållsytor på torget
- Det saknas aktiviteter för barn på torget
- Tillgänglighet kring torget brister

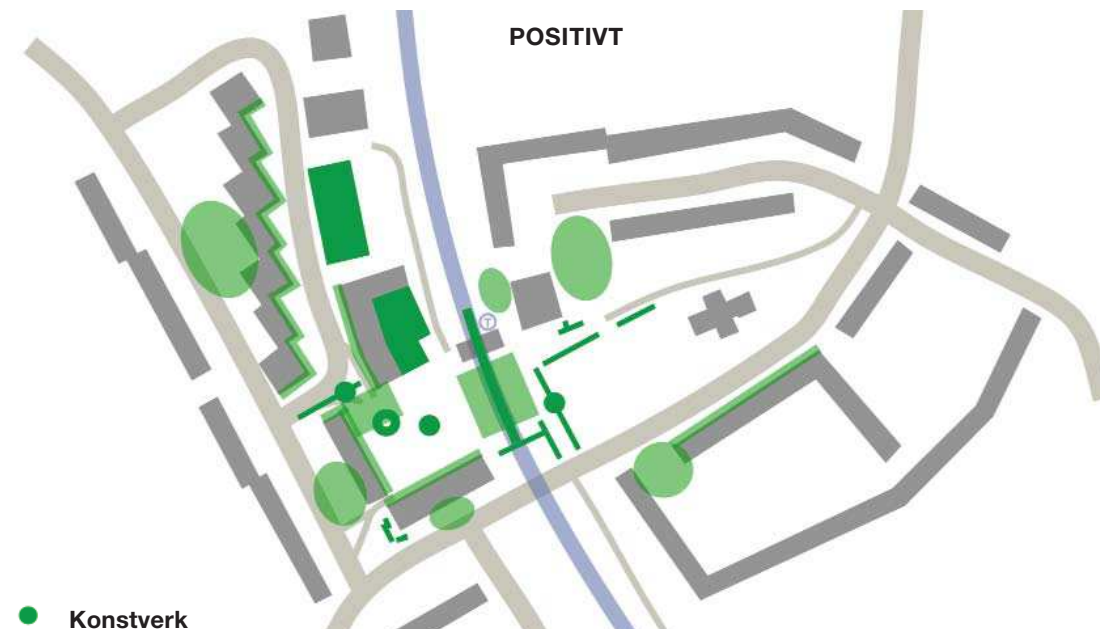
Det saknas programmering av torgets ytor, exempelvis finns inget som gör att barn och ungdomar vill vistas här. Det finns utrymme men inget att uppehålla sig vid.

Tillgängligheten är inte konsekvent löst framför entréer och nivåskillnader mellan torgen gör att tillgängligheten är svår att lösa. Kopplingen mellan olika rum är dålig och det är trångt om utrymme. Trafiksäkerhetsproblem uppstår på baksidan av Turteatern då gångtrafik blandas med inlastning/parkeeringsfunktioner.

Karaktär och identitet

Sammanfattning

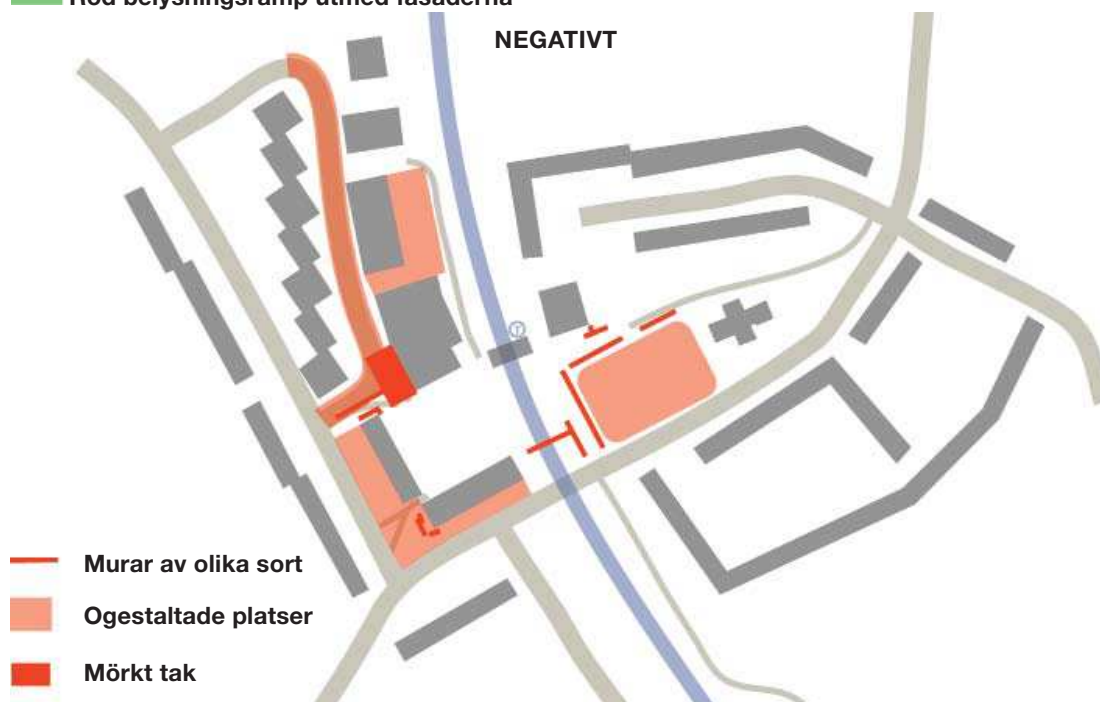
- Konstverk
- Karaktäristisk natur, berghällar och tallar
- Byggnader med kulturell verksamhet
- Murar i Stockholmsstil
- Röd belysningsramp utmed fasaderna

+

- Starkt kulturliv
- Småskalig 50-talskaraktär
- Karaktärsfull naturmark i området

Kärrtorp har ett starkt kulturliv med flera teatrar i området. Torg och bostadshus har en väbevarad, småskalig 50-talskaraktär. Naturmarkspartier med tallar och hållar bidrar till karaktären.

Tunnelbanebron som skär genom torget är positiv eftersom den är ett med tillblivelsen av centrum och tillför puls. Torgets tidstypiska markbeläggning och damm med fontän är tillför värde.

- Murar av olika sort
- Ogestaltade platser
- Mörkt tak

+

- Rörligt och sammansatt
- Otydligt halvprivat/halvoffentligt

I omgivningen har transportfunktioner till viss del fått styra. Utformningen av gaturummen har inte gjorts för att gynna gång- och cykeltrafik.

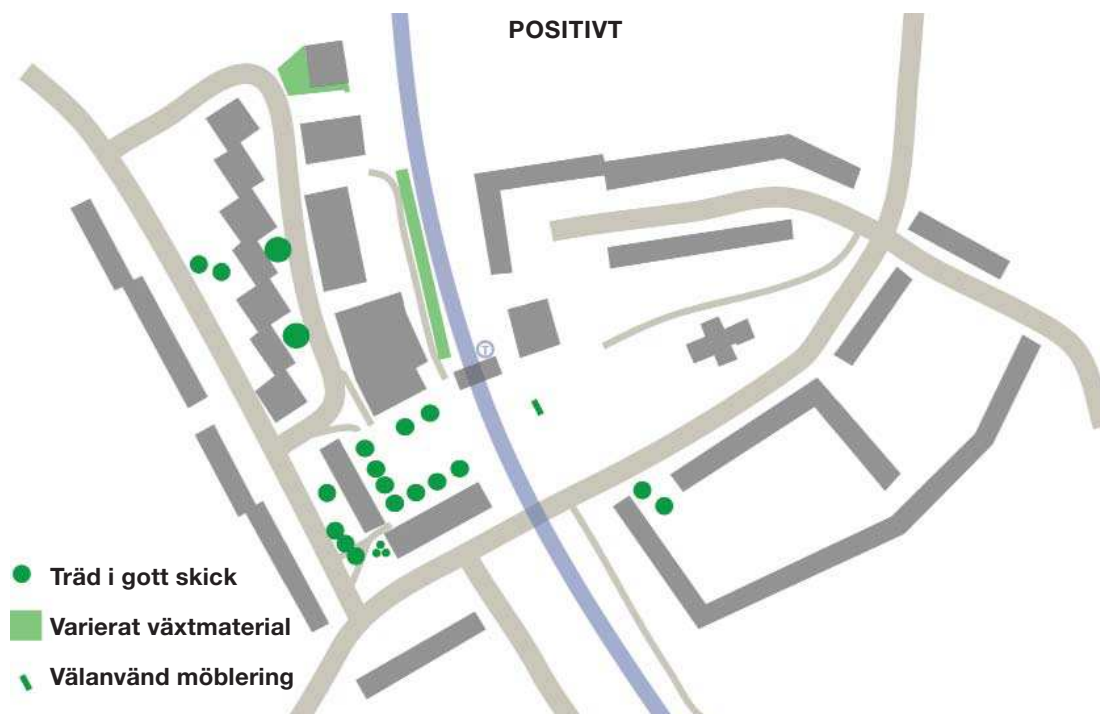
Tillägg som gjorts till miljön i form av nya murar, skärmtak och möblering har inte bidragit till karaktären utan ger ett rörligt intryck.

Det finns en otydlig zonering mellan privata, halvprivata och offentliga ytor. En allmän osäkerhet om hur ytor kan och får disponeras ger otrygghet. Torget annonseras inte mot omgivande gator. Den baksida för inlastning som vänder sig mot tunnelbaneperrongen stärker inte bilden av Kärrtorp.

Vegetation och möblering

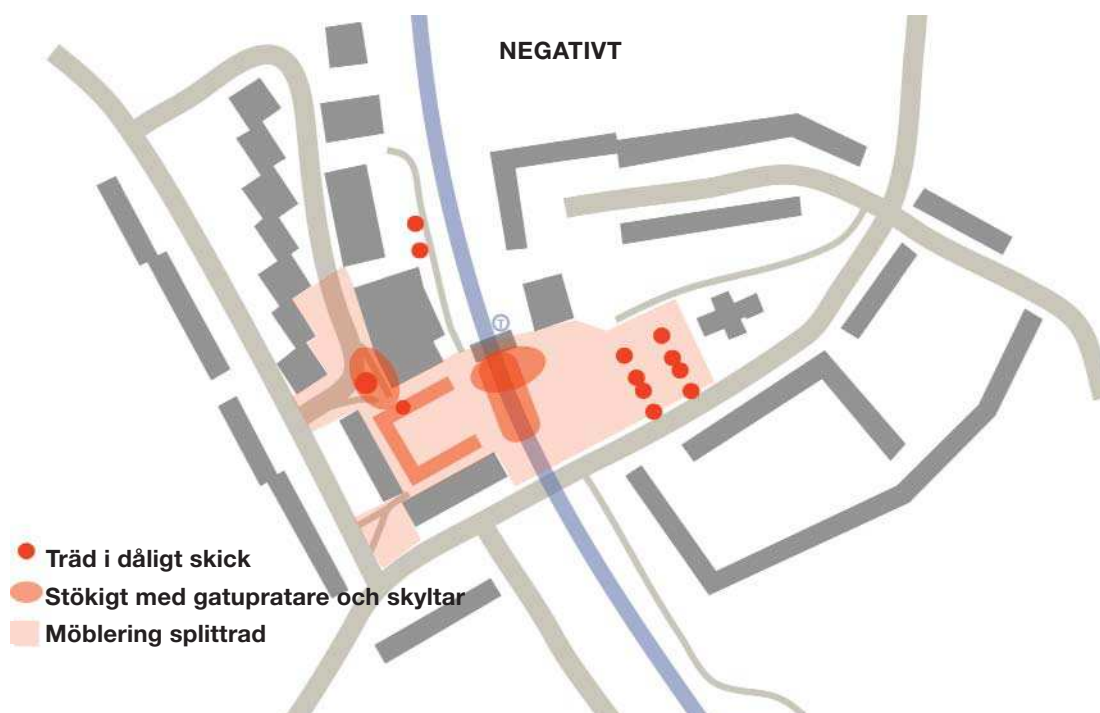
Sammanfattning

+

- Stora träd i området, främst tallar
- Många välanvända cykelställ

På torget finns stora, uppvuxna hästkastanjer som skänker grönska och skugga vilket är behövligt på sommaren. I omgivningen finns stora tallar och björkar. Stora lönnar bidrar positivt till gatubilden på Lågskärsvägen. I övrigt saknas det grönska och fägring på torget.

-

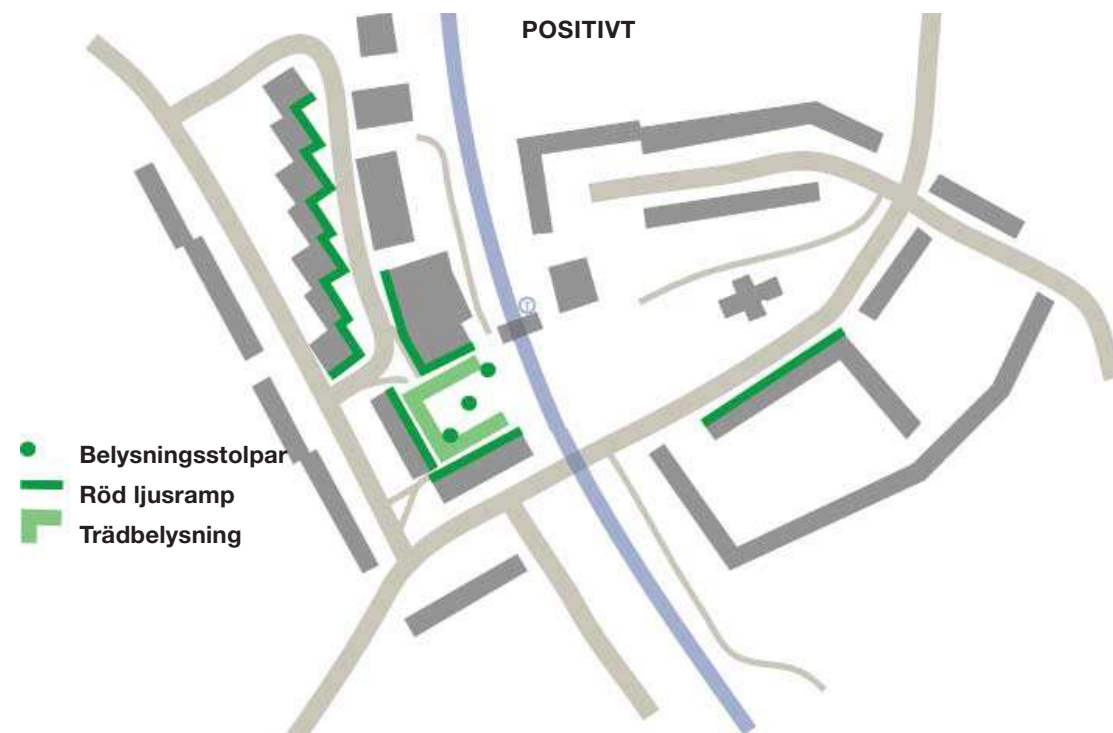
- Möbler av udda typer ger rörigt intryck
- En mängd olika skyltar
- Flera halvdöda träd
- Möblering saknas på attraktiva ställen
- Grönska saknas på torget

Möbleringen är ogenomtänkt placerad, sittplatser felorienterade. Möblerna är udda, sammansatta av olika typer.

Belysning

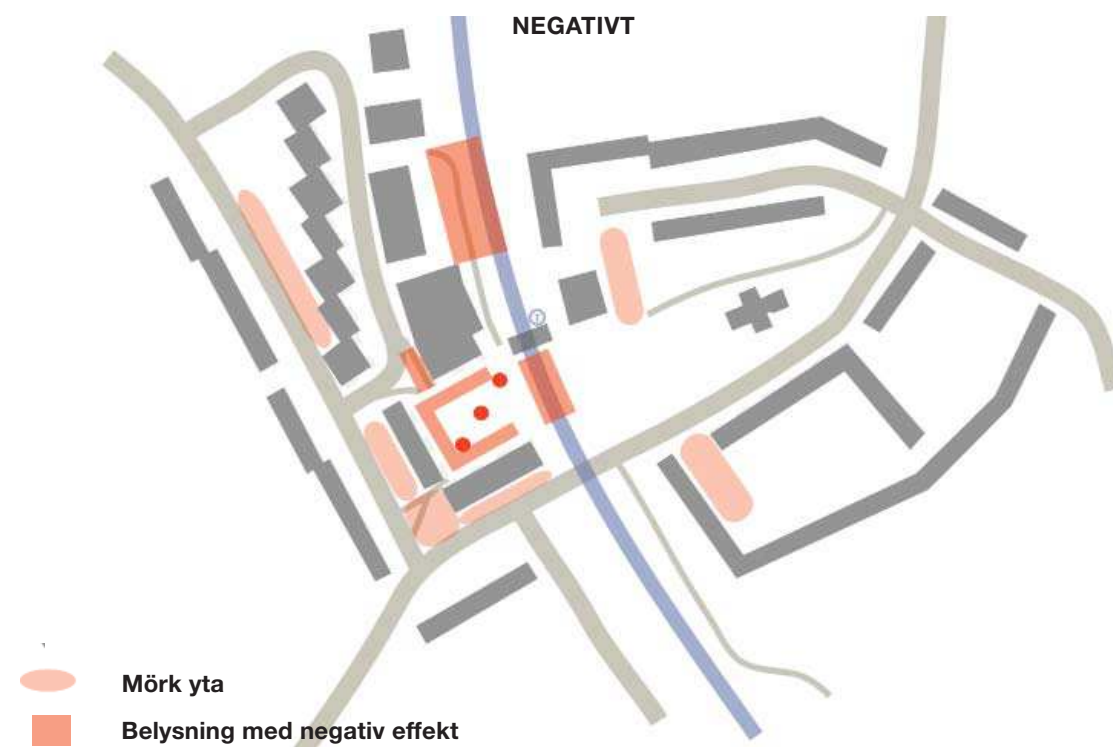
Sammanfattning

+

- Den röda belysningsrampen binder samman de olika platserna
- Det finns anordning för trädbelysning

Det finns gott om olika armaturer som med underhåll t.ex byte av ljuskälla, kan bidra till en jämnare ljusfördelning.

-

- Onyanserad, bländande allmänbelysning
- Belysningseffekter tar ut varandra
- Mörka platser i omgivningen
- Belysningen under skärmtaket bländar i ett grönt sken.

Platser som är hårt belysta invid svagt eller obefintligt belysta ytor, bidrar till en allmänt otrygg känsla.

Kärrtorpsplan i fokus- programformulering

Fokus för programskissen kommer nu att ligga på Kärrtorpsplan som är hjärtat i Kärrtorps centrum. Analysen har visat att torgets position behöver förstärkas. I inventering och analys har angränsande områdets betydelse för torget undersökts, liksom deras koppling till Kärrtorpsplan. Hur torget ansluter till omgivningen och annonseras i olika riktningar är mycket viktigt för att torget blir befolkat.

Sett från torgets perspektiv behöver det också göras tydligt att centrum fortsätter bortom Kärrtorpsplan. Lågskärsvägen måste bli en tydlig förlängning av torget dit alla besökare hittar utan att behöva mötas av en skog av skyltar utanför tunnelbaneentrén. Kopplingen till busstorget behöver förbättras både genom att förbättra den visuella kontakten och att överbrygga nivåskillnaden. Entrén in till torget från Söderarmsvägen/Kärrtorpsvägen behöver kopplas ihop och bli en förplats till Kärrtorpsplan.

Det är också viktigt att Kärrtorpsplan även i framtiden är en öppen plats och inte bebyggs. Själva definitionen av ett torg är att det är en öppen plats i det offentliga rummet som erbjuder luft i en annars tät bebyggelse. Torget ska kunna användas som marknadsplats, mötesplats och för offentliga evenemang. Att behålla torget som en öppen plats har också ett värde för kringliggande karkteristiska byggnader som borde lyftas fram.

Genom att programmera Kärrtorpsplan på ett sätt som skapar rum och små platser varifrån människor kan betrakta torget, kan de öppna ytorna att bli en större tillgång än vad de upplevs vara idag.

Träden hjälper till att skapa mindre rumsligheter på torget och är viktiga

att bevara. De erbjuder även svalka under varma dagar och bidrar till torgets karktär. Dispositionen av möbler, uppställningsplatser för torghandel och annat kan förbättras så att torget blir med flexibelt och mer använt.

För att tillföra ökad aktivitet till Kärrtorpsplan skulle vissa centrala funktioner som idag ligger på Lågskärsvägen kunna flyttas till torget. Det är dock en fråga som inte hanteras i programförslaget.

Med stöd i inventeringen och analysen föreslås programpunkterna till höger. På nästa uppslag illustreras programförslaget i en enkel karta.

PROGRAMFÖRSLAG

RUMSLIGHET, GRÄNSER OCH ENTRÉER

- Förstärk tydlighet vid entréer.
- Öppna upp visuell kontakt med omgivning.
- Underlätta rörelser mellan rummen.
- Förtydliga zonering privat/offentligt.

FUNKTIONER OCH AKTIVITETER

- Bered plats för aktiviteter.
- Förbättra sittmöjligheter.
- Samplanera båda torgen.
- Underlätta cykelanvändning.
- Underlätta angöring med bil invid anslutningar till torget.
- Skilj av privata funktioner.

KARAKTÄR OCH IDENTITET

- Framhäv naturpartier.
- Förbättra belysningseffekter.
- Stärk cykelpåbud.
- Tillvarata mönsterbeläggning/murar.
- Ta helhetsgrepp på möblering.

VEGETATION OCH MÖBLERING

- Komplettera trädplantering på torget.
- Ordna upp cykelställ.
- Bevara stora träd i omgivning.
- Samordna skyltning
- Möblera för varierad vistelse.
- Tillför fler objekt att uppehålla sig vid.

BELYSNING

- Fördela belysning på fler nivåer.
- Förstärk belysning vid entréer.
- Utnyttja befintliga effekter, t.ex trädelysning.
- Ljussätt mörka, otrygga partier.

Programförslag

FÖRKLARINGAR

ÖKAT FLÖDE

STÄRKT KOPPLING

FÖRBÄTTRAD TILLGÄNGLIGHET

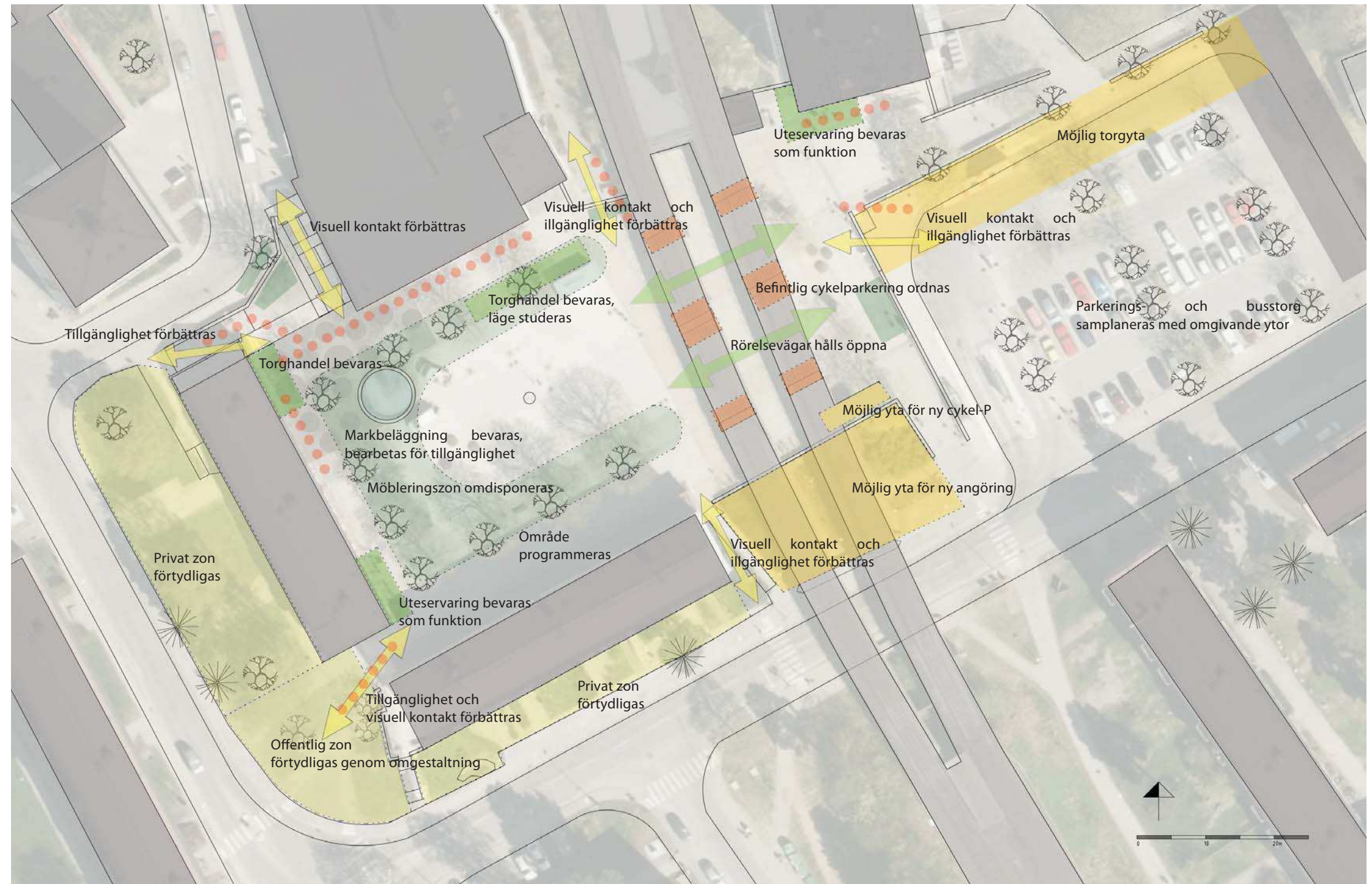
BEVARAD FUNKTION I DETTA LÄGE, PLATS ANPASSAS

NY FUNKTION MED PLATS ANPASSAD

TYDLIGARE ZONERING

BEVARAD FUNKTION EV. I ANNAT LÄGE

MÖBLERINGSZON OMDISPONERAD

Inspirationsbilder

Exempel på möblering som kan ha en friare placering, riktning och användning.

Sittplatser kan vara fasta kring träd. Dät kan även finnas plats för grönska på torget eller sommarblommor

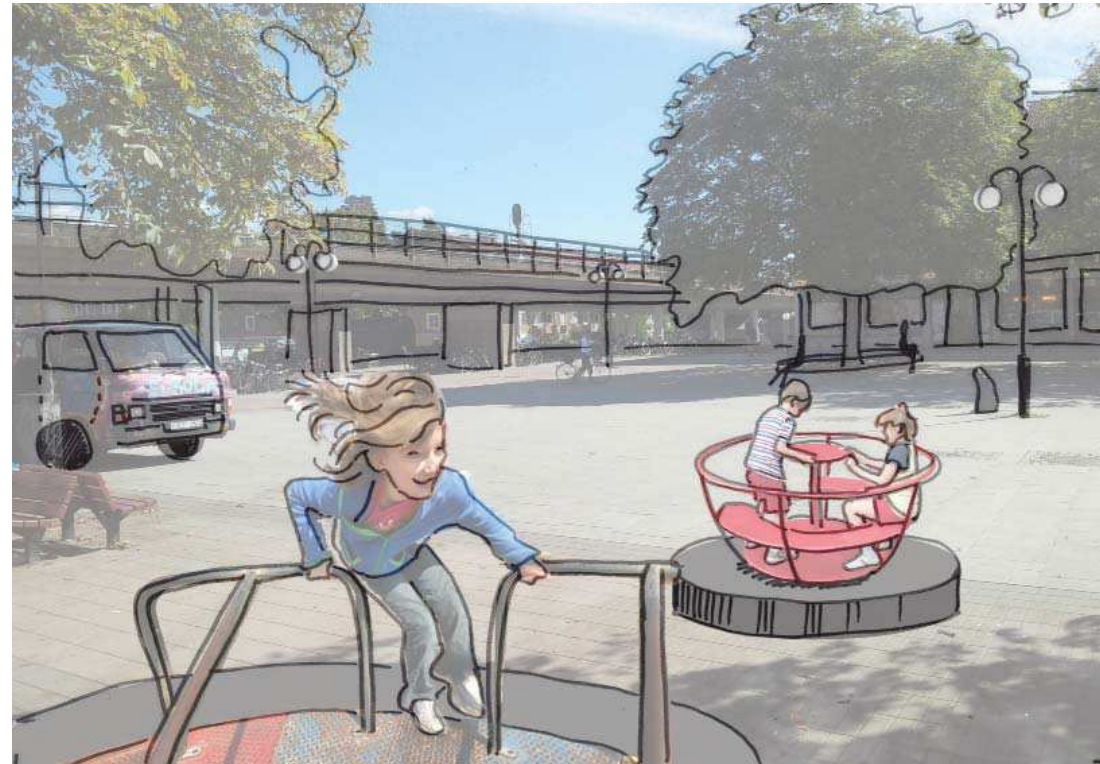

Markbeläggningen kan förbättras med inläggningar av andra material.

Skärmtaket tas bort och nya, mindre träd planteras på Lägskärsvägen.

Inspirationsbilder

Aktiviteter för barn gör att torget befolkas.

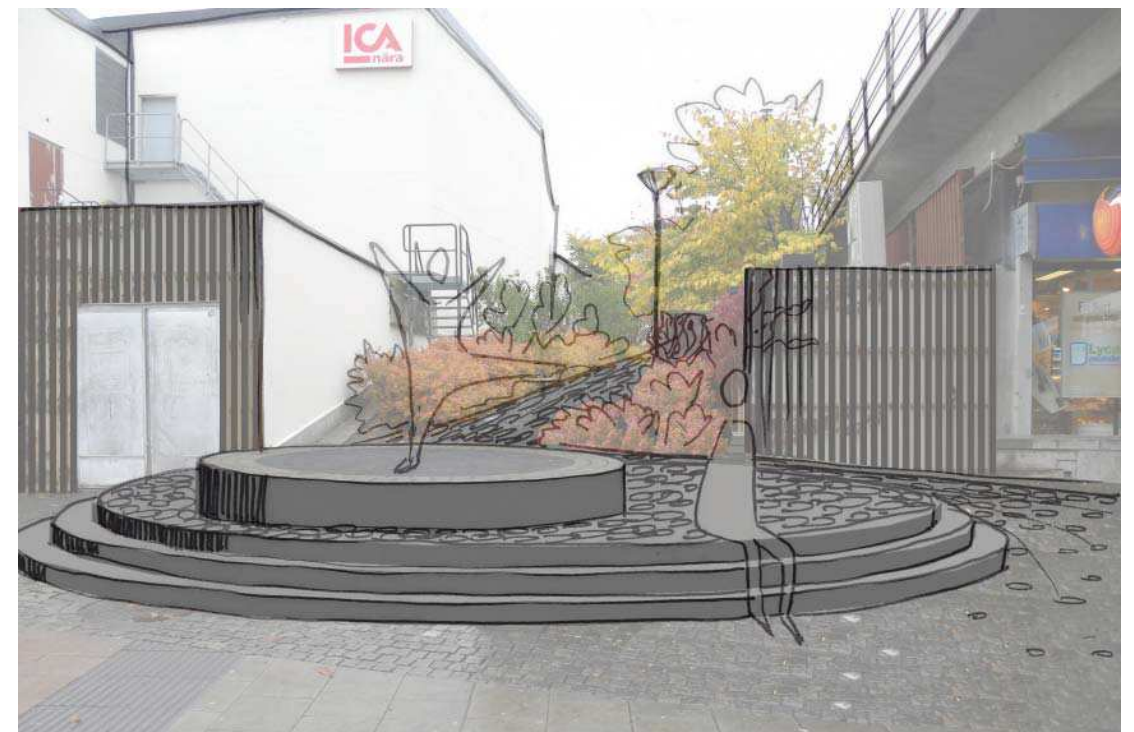
Exempel på vattenkonst som skapar aktivitet.

Små objekt som bildar mindre rum i rummet.

Exempel på enkel lekskulptur.

En plats för mindre framträdanden och en plats att uppehålla sig vid.

